



# Сталінські КАДРИ

Орган, парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому і місцевому Харківському ордену Трудового Червоного Прапора державного університету імені О. М. Горького

№ 16 (812)

П'ятниця, 22 квітня 1955 р.

Ціна 20 к.

## ТОРЖЕСТВО ЛЕНІНСЬКИХ ІДЕЙ

Сьогодні радянський народ і все прогресивне людство відзначають 85-річчя з дня народження Володимира Ілліча Леніна — геніального засновника Комуністичної партії Радянського Союзу, творця першої в світі соціалістичної держави, вождя і вчителя трудящих всього світу.

В. І. Ленін — геніальний теоретик марксизму, не тільки відстояв і захистив революційний марксизм від усіх перекручень, але й розвинув його далі у нових історичних умовах. Ленінізм — це марксизм епохи імперіалізму і пролетарських революцій.

Марксистсько-ленінське вчення всебічне, тому що воно вірне. Воно глибоко розкриває закони суспільного розвитку, науково відображає корінні інтереси трудящих і є могутньою зброєю в боротьбі за знищення капіталістичного рабства, за побудову нового комуністичного суспільства.

Творчо розвиваючи марксизм, В. І. Ленін створив вчення про імперіалізм, збагатив марксистську науку новою закінченою теорією соціалістичної революції, науково розробив основні проблеми будівництва соціалізму і комунізму.

Створена великим Леніном Комуністична партія провела трудящих крізь горнила трьох революцій. Організувавши союз робітничого класу і трудового селянства, вона домоглася в жовтні 1917 р. повалення влади капіталістів і поміщиків.

З перемогою пролетарської революції перед нашою партією, як перед керуючою партією, встали завдання відбудови і розвитку економіки і культури, побудови нового соціалістичного суспільства. Виконуючи ці завдання, наша партія керувалася розробленою Леніном, науково обгрунтованою теорією перетворення

партія вважає, як і раніш, своїм головним завданням далі піднесення важкої індустрії. На базі безперервного зростання важкої індустрії розвивається легка, харчова промисловість, наше крупне соціалістичне сільське господарство.

Комуністична партія перетворила в життя ленінський кооперативний план — план поступового переходу мільйонів дрібних селянських господарств на шлях крупного соціалістичного виробництва. Партія надає першочергового значення всебічному розвитку сільського господарства. Січневий Пленум ЦК КПРС поставив грандіозне народногосподарське завдання — довести валовий збір зерна на протязі найближчих 5—6 років не менш ніж до 10 мільярдів пудів і збільшити продукцію тваринництва у два — два з лишком рази.

В. І. Ленін характеризував диктатуру пролетаріату як особливу форму класового союзу робітників і трудячого селянства, при керуючій ролі робітничого класу. Ленін бачив в цьому союзі вищий принцип диктатури пролетаріату. Комуністична партія, здійснюючи правильну ленінську політику партії по відношенню до селянства, всемірно зміцнює цей союз двох класів соціалістичного суспільства.

Ленінізм вчить, що важливішим джерелом могутності радянської многонаціональної держави є дружба народів. Комуністична партія, виконуючи заповіді Леніна, постійно турбується про розвиток всіх народів СРСР, виховує радянських людей в дусі радянського патріотизму і пролетарського інтернаціоналізму.

Партія неустанно дбає про всемірний розвиток науки і культури братніх народів. Одним з проявів піклування партії й уря-

Сьогодні — 85 років з дня народження В. І. Леніна — геніального теоретика комунізму, засновника Комуністичної партії і Радянської держави, вождя і вчителя трудящих всього світу.



Партія і Ленін  
близнята-браття,  
чи є для історії  
цінніше наймення?  
Ми говоримо — Ленін,  
а розуміємо —  
партія,

ми говоримо —  
партія,  
а розуміємо —  
Ленін.

В. Маяковський.

## ХАРКІВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТУ ім. О. М. ГОРЬКОГО

Харківська обласна Рада депутатів трудящих і обласний комітет Комуністичної партії України вітають професорів, викладачів, студентів, весь колектив Харківського державного університету імені О. М. Горького із 150-річним ювілеєм та нагородженням орденом Трудового Червоного Прапора.

Багаторічна історія Харківського університету є прикладом непорушної дружби двох братніх народів — російського і українського, прикладом досягнень українського народу в розвитку вітчизняної науки та культури.

Завдяки постійному піклуванню Комуністичної партії і Радянського уряду про розвиток науки і вищої освіти, Харківський державний університет імені

О. М. Горького перетворено в один із крупніших наукових центрів.

З кожним роком в Університеті поліщується підготовка спеціалістів для народного господарства, зростає науковий вклад професорсько-викладацького складу для вирішення актуальних питань розвитку промисловості, сільського господарства і культури.

Немає сумніву в тому, що багатотисячний колектив Харківського університету з честю справиться з покладеними на нього Комуністичною партією і Радянським урядом завданнями і доб'ється ще більших успіхів у підготовці кваліфікованих спеціалістів для народного господарства і культури, в розвитку передової радянської науки.

ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМІТЕТ  
КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ.

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА  
ДЕПУТАТІВ ТРУДЯЩИХ.

# Ленін великий нам путь осіяв

## В. І. Ленін про комуністичне виховання молоді

ПО ЗАВІТАХ ІЛЛІЧА

### За здійснення ленінських ідей соціалістичного гуманізму

Радянський народ під керівництвом Комуністичної партії впевнено йде до сяючих вершин комунізму. Однією з важливіших умов поступового переходу від соціалізму до комунізму є виховання всіх радянських людей в дусі комуністичної свідомості, піднесення культурного рівня народу. Ось чому наша партія приділяє величезну увагу справі комуністичного виховання радянського народу і особливо його молоді.

В працях В. І. Леніна та Й. В. Сталіна, в рішеннях партії і Радянського уряду розроблені корінні питання комуністичного виховання, вказані шляхи і засоби формування нової людини — будівника і творця комуністичного суспільства.

В. І. Ленін — творець Комуністичної партії і першої в світі соціалістичної держави, завжди приділяв велику увагу революційному загартуванню молоді. На це він покладав величезні надії, вчив нашу партію освічувати і організовувати молоде покоління.

В молоді, яка складає значну частину трудящих, В. І. Ленін бачив велику революційну силу, завтрашній день нашої країни, майбутнє нашого народу.

Накреслюючи шляхи комуністичного виховання молодого покоління, В. І. Ленін виходив перш за все з визначення роді і місця молоді в будівництві комунізму. Саме молоді, говорив він, матиме вирішити справжні завдання створення комуністичного суспільства.

«Без залучення всієї маси робітничої і селянської молоді до цього будівництва комунізму, — зазначав В. І. Ленін, — ви комуністичного суспільства не побудуєте». (Твори, т. 31, стор. 265).

Велику роль в організації молоді на боротьбу за зміцнення і розвиток усіх галузей народного господарства, культури, науки Ленін відводив комсомолу. Він бачив в комуністичному союзі молоді вірного помічника партії в її величезній роботі по будівництву комунізму.

Ленін розкрив перед нашою молоддю величезні завдання будівництва комунізму, вказав, що здійсненню цього завітного ідеалу всього трудящого людства і повинна присвятити своє життя радянська молодь. Виходячи з цього В. І. Ленін наполегливо і послідовно в усій глибині розкрив перед молоддю думку про величезну роль знань у боротьбі за перемогу нового суспільства. Він говорив, що комуністом стати можна лише тоді, коли збагатити свою пам'ять знаннями всіх тих багатств, які виробило людство.

Завдання оволодіння знаннями, поставлене перед радянською молоддю Леніном, особливо велике значення набуває в наші дні, коли країна здійснює поступовий перехід від соціалізму до комунізму. Комунізм — це суспільство високої культури. Тому боротьба за комунізм нерозривно пов'язана

з боротьбою за оволодіння знаннями, наукою.

Радянська молодь свято зберігає і виконує заповіт Володимира Ілліча про те, що треба вчитися, вчитися комунізму. Достатньо сказати, що тільки в 1954 році у вищих навчальних закладах навчалось 1.732 тисячі студентів, (включаючи заочників), в технікумах і інших середніх спеціальних навчальних закладах навчалось біля 1790 тисяч чоловік. Кожна четверта людина в СРСР навчається. Серед цієї армії, що вчиться, значний загін складає студентство нашого університету. Виконуючи заповіді великого вождя наші студенти наполегливо і систематично оволодівають наукою.

В. І. Ленін відзначав, що завдання будівництва комунізму молоді може розв'язати тільки оволодівши всім сучасним знанням, уміючи перетворити комунізм з готових заучених формул, порад, рецептів, програм у живе керівництво до дії, у керівництво для практичної роботи.

Керуючись цим, В. І. Ленін надавав особливо важливе значення вихованню у молоді нового ставлення до праці, до суспільної власності. Тільки в праці, разом з робітниками і селянами, можна стати справжніми комуністами. В. І. Ленін тому й вимагав виховувати молоде покоління з раннього віку у свідомій праці.

Молоде покоління нашої країни добре пам'ятає вказівки В. І. Леніна про те, щоб кожного дня у всякому селі, у всякому місті вирішувати практично те або інше, нехай невелике і простіше, завдання загальної праці.

Юнаки і дівчата нашої країни беруть найактивнішу участь у державному господарчому і культурному будівництві. Зараз радянська молодь проявляє велику ініціативу по проведенню в життя глибоко продуманих міроприємств партії і уряду, що спрямовані на всемірний розвиток важкої індустрії, круте піднесення сільського господарства, на збільшення виробництва предметів народного споживання.

Комсомольці і молодь країни гаряче відгукнулись на заклик Комуністичної партії щодо освоєння цілинних та перелогових земель. Десятки юнаків і дівчат з усіх кутків нашої країни виявили бажання жити і працювати в районах освоєння цілинних і перелогових земель. В 1954 р., наприклад, на полях Казахстану вели боротьбу за врожай три тисячі молодіжних тракторних бригад, на Алтаї — 1500. Так, молодь виконує заповідь Ілліча.

Виключно велику увагу В. І. Ленін надавав вихованню у радянської молоді комуністичної моралі. В доповіді на III з'їзді комсомолу (2 жовтня 1920 р.) Ленін дав геніальне по своїй глибині і ясності визначення суті комуністичної моралі, показав її значення у будівництві комунізму і визначив шляхи її виховання у

радянській молоді. Комуністична мораль — найвища і найбагатіша мораль. Вона спрямована проти традицій і звичок старого суспільства. В її основі лежить боротьба за зміцнення будівництва комунізму. З точки зору комуністичної моралі морально те, що зміцнює соціалістичний лад, що сприяє перемозі комунізму. Все, що заважає цьому, є аморальним.

Отже, вищим критерієм моральності є боротьба за побудову комунізму. Бути моральною людиною у нашому розумінні — це значить віддавати всі свої сили і енергію справі боротьби за нове, комуністичне суспільство.

Комуністичну мораль Ленін протиставляв буржуазній моралі, в основі якої лежить захист капіталістичного ладу, експлуатація людини людиною, лицемірство, індивідуалізм, егоїзм і т. ін.

Комуністична мораль, яка склалася на основі нових суспільних відносин, висловлює собою перевагу радянської ідеології над буржуазною ідеологією.

Виховання комуністичної моралі повинно виявлятися не в тому, щоб підносити молоді всякі солодкі речі про моральність. В. І. Ленін пов'язував засвоєння комуністичної моралі з ростом політичної свідомості радянської молоді. Відомо, що від стану марксистсько-ленінської освіти, від рівня свідомості, рівня ідейного загартування наших кадрів залежить успіх всієї роботи по будівництву комунізму. Радянська молодь, знаючи це, вперто оволодіває марксистсько-ленінською теорією.

Володимир Ілліч указував на необхідність виховання у нашого молодого покоління таких високо моральних якостей, як любов до своєї Батьківщини, колективізм, правдивість, чесність, скромність, принциповість, хоробрість та ін.

У дні, коли табір реакції готується до розв'язання нової кривавої війни, формування таких якостей моралі у нашої молоді набуває особливо важливого значення.

У комуністичному вихованні молоді треба частіше звертатися до незабутніх прикладів з життя і діяльності великого Леніна. Його благородний немеркнучий образ володіє величезною виховною силою. Ось чому Комуністична партія вчить наше молоде покоління жити, працювати, боротися і перемагати по-ленінські.

Комуністична партія, керуючись основоположними вказівками В. І. Леніна про виховання радянської молоді, проводить і проводить велику роботу в цьому напрямку. В покращанні справи комуністичного виховання молоді партія бачить важливіше джерело завоювання нових перемог у будівництві комунізму.

Д. ЗАБРОДІН,  
аспірант кафедри  
марксизму ленінізму.

Зараз в ленінські дні я хочу підкреслити, що великий вождь пролетаріату, корифей науки В. І. Ленін був великим соціалістичним гуманістом. Вся історична діяльність Леніна проникнута ідеями соціалістичного гуманізму, його боротьба була спрямована на завоювання людського щастя, на те, щоб всі досягнення культури стали загальнонародним надбанням.

Пам'ятаючи ленінські заповіді, цій же меті служить наука в нашій країні. В світлі ленінських ідей підводить в ці дні Харківський орден Трудового Червоного Прапора університет ім. О. М. Горького підсумки своєї нау-

кової діяльності за 150 років.

Кафедра фізіології людини і тварин, якою я керую, разом з кафедрою біохімії, розробляє проблеми довголіття, проблеми боротьби з передчасною старістю, відкритою нашої науці професором О. В. Нагорним. Робота нашої кафедри спрямована на те, щоб продовжити людське життя, щоб зробити повноцінним і більш довгим життя будівників комунізму.

Цією нашою роботою ми хочемо внести і свій вклад у здійснення безсмертних ленінських ідей.

Проф. В. НІКІТІН.

### Ми вчимося у Ілліча

«Будуйте нове життя, новий побут, нову культуру по Іллічу» — писав Й. В. Сталін.

Ці слова перш за все відносяться до нас — студентів, молоді, бо саме ми являємося будівниками майбутнього.

Володимир Ілліч багато зробив для молоді. Його звернення до молодого покоління поставили перед юнаками і дівчатами конкретні завдання, освітили їм шлях вперед. Перш за все Ленін заповідав молоді вчитися, вчитися і вчитися. Ми намагаємося виконувати якнайкраще цей заповіт великого вождя. Для цього у нас є всі умови. Але для будівників комуністичного суспіль-

ства недостатньо тільки досконало оволодіти своєю спеціальністю. Не можна забувати, що навколо нас є багатства культури, літератури та мистецтва. Згадайте, як тонко відчував і розумів Володимир Ілліч музику, як глибоко знав російську та світову літературу і мистецтво. Дуже важливий для нас власний приклад Володимира Ілліча у ставленні його до товаришів.

Саме такими чуйними та уважними до товаришів, непримиренними до ворогів рідної Батьківщини і народу повинні бути і ми, молоді будівники комуністичного суспільства.

В. ЗАЛІВАДНИЙ,  
студ. філфаку.

З спогадів про В. І. Леніна

### НЕЗАБУТНЯ ЗУСТРІЧ

Я мала велике щастя бачити і чути великого Леніна. Це було восени 1908 р. в Бельгії, де я тоді жила в політичній еміграції.

В Брюсселі відбувалось засідання Міжнародного соціалістичного бюро, в якому брав участь Володимир Ілліч. І тоді я вперше побачила його.

За властивою йому звичкою Володимир Ілліч з'явився першим. Він стояв на вулиці біля клубу в групі емігрантів.

Коли я підійшла, мене представили Леніну, як голову брюссельської емігрант-

ської каси. Ленін тут же звернувся до мене з запитанням, чи багато грошей у касі і чи велика в них потреба? На ствердну відповідь він замітив, що треба організувати заходи для поповнення каси, влаштувати вечори, концерти.

Зал швидко заповнювався. Серед присутніх були і бельгійці, які не розуміли російської мови, але дуже хотіли бачити Леніна.

У своєму виступі Володимир Ілліч викрив політику опортуністів, говорив про тактику більшовиків. Він передікав нове піднесення революції і неминучу перемогу пролетаріату.

Сам простий, скромно одягнений, він говорив так:

просто і ясно, що всякому мало підготовленому робітнику було легко його зрозуміти.

Коли Володимир Ілліч закінчив, всі чекали виступів представників ворожих більшовизму політичних течій, але жоден не осмілювся виступити проти гіганта революції.

В дні, коли все прогресивне людство урочисто відзначає 85-річчя з дня народження великого вождя і вчителя трудящих всього світу, я знову і знову пригадую подробиці цієї незабутньої для мене зустрічі.

К. ШЛОСБЕРГ,  
співробітник університету.

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»

Стор. 2. 22 квітня 1955 р.

# Відзначення 150-річного ювілею університету

## Урочисте засідання в академічному театрі опери та балету ім. Лисенка

19 квітня громадські міста разом з колективом університету відзначили 150-річний ювілей старшого українського вузу і нагородження його орденом Трудового Червоного Прапора.

Зал оперного театру заповнили професори, доценти, викладачі, студенти, робітники і службовці університету, численні гості, які прибули на святкування ювілею з різних міст нашої країни, а також з підприємств і установ Харківка.

6 годин. В президії урочистого засідання з'являються голова ювілейної комісії, перший секретар обкому КП України тов. Тітов, міністр вищої освіти СРСР тов. Єлутін, міністр вищої освіти УРСР тов. Коваль, секретар обкому КП України тов. Скаба, голова обласного уряду тов. Піснячевський, ректор університету проф. Буланкін, академіки тт. Благої і Білецький, проєктори університету тт. Гушін і Махінко, представники Московського, Ленінградського та інших університетів країни, директори підприємств, представники громадських організацій, кращі люди університету.

Секретар обкому партії тов. Тітов відкриває урочисте засідання. У вступній промові він відзначив заслуги Харківського університету в розвитку науки і в підготовці кваліфікованих кадрів, поздоровав колектив університету з 150-річним ювілеєм і високою урядовою нагородою — орденом Трудового Червоного Прапора.

Бурхливими оплесками зустріли присутні Указ Президії Верховної Ради СРСР про нагородження Харківського університету орденом Трудового Червоного Прапора, який зачитав голова виконкому обласної Ради депутатів трудящих тов. Піснячевський.

Слово для доповіді «Харківський університет за 150 років існування» надається ректору університету, заслуженому діячу науки, дійсному члену Академії наук УРСР, професору тов. Буланкіну.

Свій виступ тов. Буланкін починає з оголошення тексту привітання ЦК КП України і Ради Міністрів Української РСР, яке було зустрінуте бурхливими оплесками.

Тов. Буланкін говорить про славі традиції одного з найстаріших в Радянському Союзі вищих учбових закладів, — в якому вчилися і працювали видатні вчені з світовим ім'ям — І. І. Мечніков, О. М. Ляпунов, М. В. Остроградський, В. А. Стеклов, М. Д. Борисяк, І. І. Срезневський, О. О. Потєбня та ін.

— Вже з перших років свого існування, — говорить доповідач, — Харківський університет стає значним культурним центром і починає відігравати велику роль в розвитку української науки і культури.

Доповідач розповідає про те, що незважаючи на репресії царського уряду, прогресивні вчені університету завжди прагнули рухати науку вперед, поставити її на службу відродженню народу. Але справжнього бурхливого розвитку зазнав університет лише після Великої Жовтневої соціалістичної революції. Доповідач розповідає про становлення університету після революції.

— За роки Радянської влади, — говорить тов. Буланкін, — Харківський університет незмірно виріс. В ньому розвинулися і зміцнилися нові наукові школи і напрямки, виріс ряд крупних радянських вчених. Серед них — вихованці Харківського університету дійсні члени Академії наук УРСР філологи О. І. Білецький, Л. А. Булаховський і хімік А. І. Кіпріанов, які після Великої Вітчизняної війни перейшли працювати в Академію наук УРСР.

Тов. Буланкін говорить про діяльність факультетів і кафедр, яка свідчить про міцні зв'язки науки з виробництвом, розповідає про виховну і навчальну роботу, що проводиться серед студентської молоді. Тов. Буланкін висловлює щиру подяку найстарішим професорам, викладачам, механікам, лаборантам, препараторам, які довгі роки свого життя віддали університету. Він дякує рідній Комуністичній партії і Радянському уряду за піклування про університет і запевняє, що колектив університету у відповідь на високу нагороду докладе всіх сил, щоб виправдати довіря і далі розвивати радянську науку, виховувати спеціалістів для народного господарства, безмежно відданих рідній Батьківщині і Комуністичній партії.

Останні слова доповідача учасники урочистого засідання зустрічають бурхливими оплесками.

Від імені обкому партії і обласного виконкому вітала секретар обкому партії тов. Скаба.

З великою промовою виступив міністр вищої освіти Союзу РСР тов. Єлутін, тепло зустрінутий присутніми.

З привітаннями виступив міністр вищої освіти Української РСР тов. Коваль. Віддаючи належне славному минулому Харківського університету, сьогоднішнім ділам його колективу, промовці закликали вчених сміливіше розробляти важливі наукові проблеми, ширше впроваджувати досягнення науки у виробництво, удосконалювати педагогічну майстерність, поліпшувати якість підготовки наукових кадрів.

Від імені Президії Академії наук СРСР і Президії Академії наук УРСР з щирими привітаннями звернулися до присутніх академіки тт. Благої і Білецький.

Один за одним на трибуну піднімаються делегати Московського університету імені Ломоносова,

Ленінградського університету імені Жданова, Київського університету імені Шевченка, Казанського університету імені Ульянова-Лєніна, Єреванського університету імені Молотова, які звертаються до колективу Харківського університету з словами дружби і привіту. Багатотисячна сім'я вчених і студентів університетів братніх республік бажає ювілярові великих творчих успіхів.

На сцену виходять вчені — керівники харківських вузів. Директор політехнічного інституту імені В. І. Леніна тов. Семко від імені 23-х вищих учбових закладів міста вітає колектив університету з славним ювілеєм, високою урядовою нагородою. Представники вузів вручають тов. Буланкіну свої поздоровчі адреси.

Довгі роки трудової дружби зв'язують вчених університету з колективом тракторного заводу. Директор ХТЗ тов. Саблев, дякуючи за дійову допомогу в розробці важливих технічних питань, висловлює надію, що ця дружба міцнітиме і зростатиме. На знак цієї дружби він дарує ювілярові модель трактора.

В зал вриваються звуки піонерського гона, барабанний дріб. Стоячи вітають присутні юних піонерів Харківка, які прийшли поздоровити колектив університету. Вони розповідають про радість, якою сповнюються їх серця, коли вони бачать високу споруду Харківського університету, будовану на площі Дзержинського. Тут вони вчитимуться, оволодівають знаннями, щоб стати активними будівниками комуністичного суспільства.

Головуючий тов. Тітов надає слово проректору університету тов. Махінку. Він оголошує поздоровчі телеграми, які поступили на адресу ювілейної комісії. В університет надійшло понад 200 вітальних телеграм, більше 100 адресів, багато цінних подарунків.

З виховними словами братерського привіту до колективу Харківського університету звернувся від імені вчених Празького університету ректор університету проф. М. Катетов.

З словом-відповіддю виступив тов. Буланкін. Він висловив гарячу подяку і запевнив, що колектив Харківського університету відповідь на високу урядову нагороду наполегливою працею в ім'я розвитку любимої Батьківщини.

Ліне урочиста мелодія Гімну Радянського Союзу і Гімну Української РСР.

Після урочистого засідання відбувся великий концерт, в якому взяли участь кращі учасники художньої самодіяльності університету, артисти харківських театрів і філармонії, Ленінградський танцювальний ансамбль під керівництвом А. Обранта.

Щорічно університет дає країні понад 500 спеціалістів.

Випускники Харківського університету самовіддано працюють сьогодні в усіх кутках нашої неосвятої Батьківщини. Багато з них стали командирами соціалістичного виробництва, крупними вченими, відповідальними радянськими і партійними працівниками, досвідченими педагогами, вони щойно застосовують знання, здобуті в Харківському державному університеті.

Величезна учбова, наукова і матеріально-фінансова база, створена в Харківському університеті за роки Радянської влади, дає йому можливість успішно розгортати учбову і наукову роботу.

Завдяки піклуванню Комуністичної партії і Радянського уряду, умови для навчання з року в рік поліпшуються. Яскравим прикладом цьому є спорудження нового будинку університету, загальна вартість якого понад 79 мільйонів карбованців.

Перед колективом університету стоять величезні і відповідальні завдання по дальшому розвитку учбової, виховної і наукової роботи.

Треба всемірно поліпшувати підготовку спеціалістів високої кваліфікації, поширювати і поглиблювати фронт наукових досліджень, спрямованих на розв'язання теоретичних питань для науки і сільського господарства, поставлених в рішеннях січневого Пленуму ЦК КПРС і другої сесії Верховної Ради Союзу РСР.

Треба наполегливо поліпшувати ідейно-виховну роботу серед студентів, виховуючи молоде покоління культурним, освіченим, багаторим і життєрадісним, безмеж-

но відданим своїй Батьківщині, нашій Комуністичній партії.

Немає сумніву в тому, що багатотисячний колектив Харківського державного університету з честю виконає покладені на нього Комуністичною партією і Радянським урядом завдання.

Товариші, дозвольте мені поздоровити професорів, викладачів, студентів, весь колектив Харківського державного університету ім. О. М. Горького з славною датою — 150-річним ювілеєм університету і побажати нових, ще більших успіхів в розв'язанні величезних завдань комуністичного будівництва в нашій країні.

Дозвольте вітати дорогих гостей, що прибули до нас на ювілейне свято університету.

В цей урочистий день дозвольте від імені колективу університету, від імені робітників, колгоспників і інтелігенції Харківської області висловити щире сердечне подяку рідній Комуністичній партії, Радянському уряду за глибоке вшанування заслуг Харківського університету перед нашою Батьківщиною, за їх постійне піклування, про розвиток науки і культури Радянської України.

Хай живе наша рідна могутня Батьківщина — Союз Радянських соціалістичних Республік! (Оплески).

Хай живе Комуністична партія Радянського Союзу і наш рідний Радянський уряд! (Оплески).

Урочисте засідання університету разом з представниками партійних і громадських організацій м. Харківка, присвячене 150-річному ювілею Харківського державного університету імені О. М. Горького, дозвольте вважати відкритим. (Оплески).

## Промова товариша ЄЛЮТИНА

Дорогі товариші, від імені Колегії Міністерства вищої освіти Радянського Союзу гаряче поздоровляю колектив професорів, викладачів, аспірантів, студентів і співробітників Харківського державного університету з славним 150-річним ювілеєм і нагородженням університету високою урядовою нагородою — орденом Трудового Червоного Прапора. (Оплески).

Харківський державний університет є одним з старіших вищих учбових закладів Радянського Союзу. Важко переоцінити той величезний вклад, що внесли у розвиток науки і культури покоління вчених університету за його півторащорікову діяльність.

Вітчизняна наука заслужено гордиться іменами багатьох видатних вчених — вихованців Харківського університету.

Саме тут вчився один з основоположників еволюційної ембріології, мікробіології та імунології, вчений з світовим ім'ям І. І. Мечніков; з університетом пов'язані імена таких визначних людей науки, як математик М. В. Остроградський, крупніший представник слов'янознавства І. І. Срезневський, основоположник крупних досліджень в галузі математики і механіки О. М. Ляпунов, відомий геолог Н. Д. Борисяк, основоположник фізичної хімії М. М. Бекетов, ботанік Л. С. Ценковський і багато інших.

Вся діяльність Харківського університету нерозривно пов'язана з розвитком російської вищої школи. Прогресивні вчені університету завжди відстоювали і зміцнювали непорушну дружбу російського і українського народу. Тісні зв'язки Харківського університету з вищими учбовими закладами Росії завжди були однією з характерних рис його діяльності. Серед вихованців університету чимало учнів крупних російських вчених. Видатні праці українських вчених університету є великим вкладом як в українську, так і в російську науку.

Колектив професорів і викладачів університету підготував для нашої країни чимало висококваліфікованих спеціалістів.

Підготовка спеціалістів в університеті особливо поширилась

після Великої соціалістичної революції, яка широко відкрила двері учбових закладів для дітей робітників, селян і трудової інтелігенції, для всіх народів Радянського Союзу.

З 28 тисяч спеціалістів, підготовлених Харківським університетом за 150 років, більше 13 тисяч були підготовлені за роки Радянської влади, які є роками дальшого значного розвитку університету.

До свого 150-річчя університет приходить у складі 10 факультетів, двох науково-дослідних інститутів і астрономічної обсерваторії.

Колектив наукових працівників Харківського університету виконав важливі науково-дослідні роботи, багато з яких являють цінний вклад в нашу науку.

Широку відомість одержали дослідження вчених Харківського університету в галузі фізіології, порівняльної біохімії, фізики планет, теорії наближених функцій, теорії розчинів і кислот, органічного синтезу, побудови речовини і в ряді інших галузей наук.

Кожний рік Харківський університет випускає сотні молодих спеціалістів, озброєних знаннями марксистсько-ленінської науки про закони розвитку природи і суспільства, фахівців, які добре оволоділи своєю спеціальністю.

Харківський державний університет зустрічає своє 150-річчя в умовах переміг соціалізму, коли радянський народ під керівництвом Комуністичної партії створює матеріальну базу для поступового переходу від соціалізму до комунізму. Для вирішення цього великого завдання необхідно всемірно розвивати нашу науку, зміцнювати її зв'язок з практикою комуністичного будівництва, надавати постійну допомогу розвитку промисловості, новому піднесенню сільського господарства, сміливіше розробляти крупні наукові проблеми, запроваджувати досягнення науки у виробництво, рішуче викривати і усувати недоліки в нашій роботі.

(Закінчення на 4 стор.)

## Вступна промова товариша ТІТОВА

Товариші, минуло 150 років з дня заснування одного з найстаріших вищих учбових закладів нашої країни — Харківського державного університету ім. О. М. Горького.

Відзначаючи великі заслуги перед Батьківщиною і народом, уряд Радянського Союзу нагородив Харківський університет орденом Трудового Червоного Прапора. (Оплески).

Славний шлях пройшов Харківський університет за 150 років свого існування. Під впливом благотворних ідей передової російської науки і культури університет з перших днів організації став відігравати важливу роль в культурно-політичному житті Росії і особливо України.

Історія університету тісно пов'язана з робітничим революційним рухом. Студентство Харківського університету в особі своїх передових представників вислало яскраву сторінку в історію бо-

ротьби трудящих проти самодержавства.

Великий геній людства В. І. Ленін у своїх статтях неодноразово відзначав страйки, демонстрації та інші виступи харківських студентів.

Багаторічна історія Харківського університету є прикладом непорушної дружби двох братніх народів — російського й українського, прикладом досягнень українського народу в розвитку радянської науки і культури, національної формою, соціалістичної змістом.

Харківський університет багато зробив для вивчення історичного минулого українського народу, для розробки проблем, зв'язаних з походженням і розвитком української мови, письменності і етнографії, для піднесення культури українського народу.

За 150 років Харківський університет дав країні понад 28 тисяч спеціалістів, з яких майже

половина була випущена за роки Радянської влади. В Харківському університеті виховувалась плеяда таких вчених, праці яких здобули світову популярність.

Після перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції наставала нова епоха в історії нашої Батьківщини, в тому числі в історії Харківського університету.

Завдяки повсякденному піклуванню Комуністичної партії, Радянського уряду про розвиток науки та вищої освіти, Харківський державний університет ім. О. М. Горького перетворився в один з найкрупніших наукових центрів, в чудову кузню радянських кадрів.

На його десяти факультетах зараз навчається більше п'яти тисяч студентів, на 60-ти кафедрах працює понад 300 професорів, доцентів і викладачів, які успішно продовжують традиції своїх видатних попередників і вносять достойний вклад в розвиток радянської науки.

## Промова товариша ЄЛЮТИНА

(Закінчення. Початок на 3 стор.)

Патріотичним обов'язком професорів і викладачів є подальше підвищення ідейно-наукового рівня викладання, покращання якості підготовки наших молодих спеціалістів.

Комуністична партія і Радянський уряд проявляють неустанне піклування про дальший розвиток і процвітання вищої освіти в нашій країні, про це говорить той факт, що у вищих учбових закладах Радянського Союзу зараз навчається понад 1700 тис. студентів, стільки, скільки в наших вузах ніколи ще не навчалось. Вченим наших вищих учбових закладів створено всі умови для плідної творчої роботи. Лабораторії університету безперервно поповнюються новішим сучасним обладнанням. Великі кошти відпускаються державою щорічно на будівництво учбових, жилих будов університетів і інститутів.

Свідченням цього великого піклування Комуністичної партії і Радянського уряду про вищу школу є будівництво нової будови для Харківського державного університету, будови, яка дасть можливість забезпечити подальше покращання підготовки спеціалістів, розгортання науково-дослідницької і посилення політико-виховної роботи, і я впевнений, що сьогоднішній ювілей наш прискорить будівництво цієї будови і дасть можливість завершити будівництво, найбільше, в півтора-два роки. (Оплески).

Це піклування, яке проявляють Комуністична партія і Радянський уряд про працівників вищої школи, зобов'язує всіх працівників вищої школи, в тому числі і викладачів Харківського університету, постійно вдосконалювати свою педагогічну майстерність, поліпшувати політико-виховну роботу з тим, щоб спеціалісти, яких випускає університет, були високоосвіченими і кваліфікованими людьми, які добре оволоділи марксистсько-ленінською теорією, виховані у дусі відданості нашій Комуністичній партії і своїй соціалістичній державі, готових на героїчні вчинки на благо свого народу, готових чесно і віддано служити своєму народові.

Перед радянською вищою шко-

лою стоїть зараз завдання готувати таких спеціалістів, які були б на рівні останніх сучасних досягнень не тільки вітчизняної, але й світової науки і техніки, були б здатні не тільки використовувати наявні науково-технічні досягнення, але й розвивати далі науку і техніку.

Виконуючи це завдання, вчені радянської вищої школи, в тому числі вчені Харківського університету повинні віддати всі свої сили і знання для дальшого розвитку вітчизняної науки з тим, щоб перевершити досягнення світової науки, забезпечити дальший розвиток нашого народного господарства на основі цих досягнень.

Одночасно радянські вчені повинні постійно піклуватися про пріоритет нашої вітчизняної науки і не тільки про пріоритет минулого, але головним чином про пріоритет сьогоднішнього дня і про пріоритет майбутньої науки, а боротьба за пріоритет вітчизняної науки, включає необхідність добре знати всі новіші досягнення науки і техніки не тільки нашої країни, але й за її межами.

В нерозривному зв'язку з цими великими завданнями, перед вченими Харківського університету стоять серйозні завдання щодо виховання молодих висококваліфікованих наукових кадрів і створення високоякісних підручників.

Дорогі товариші, дозвольте висловити впевненість в тому, що колектив орденоносного Харківського університету в своєму теперішньому складі, несучи і розвиваючи традиції наукового і культурного центру України і нашої країни не тільки не допустить того, щоб змеркла слава орденоносного Харківського університету, а навпаки, працюючи своєю і досягненнями буде завжди множити цю славу і ніколи не віддасть одне з перших місць серед вищих учбових закладів Радянського Союзу, яке він зараз займає. (Оплески).

Товариші, дозвольте від імені Колегії Міністерства вручити цей адрес і побажати колективу Харківського університету нових великих творчих успіхів. (Оплески).



Книги, які випущені в світ до 150-річчя університету видавництвом ХДУ.

## Харківському державному університету імені О. М. Горького

Президія Академії наук Союзу РСР шле гарячий привіт одному з старіших університетів нашої країни — славному Харківському університету і сердечно поздравляє колектив професорів, викладачів, співробітників і студентів Університету в день його 150-річчя.

Старіший університет України — Харківський університет вніс у світову науку чимало нових наукових цінностей і підготував до творчої діяльності тисячі спеціалістів.

Харківський університет близький і дорогий і нашим народам. В його стінах виростили крупні наукові школи. Широко відома фізико-хімічна школа М. М. Бекетова. Тут викладали знамениті математики О. М. Ляпунов і В. А. Стеклов, глава радянської школи конструктивної теорії функцій С. Н. Бернштейн і керівник української радянської геометричної школи Д. М. Синцов, видатний філолог О. О. Потебня і його учень Д. Н. Овсяніко-Куліковський, визначний славіст І. І. Срезневський, один з найбільш видатних біологів кінця XIX сторіччя Л. С. Ценковський і багато інших діячів Вітчизняної науки і культури.

Вихованцями Харківського університету були М. В. Остроградський — один з засновників петербургської математичної школи, А. М. Філомафійський — творець нового напрямку у фізіології та медицині, а також І. І. Мечніков, ім'я якого і творчість є гордістю народів нашої країни.

З перших же років свого існування Харківський університет став міцним центром української культури. Разом з тим він завжди був у тісному творчому зв'язку з іншими університетами нашої Батьківщини і з Академією наук, в склад якої входили такі діячі і вихованці Харківського університету як М. В. Остроградський, М. М. Бекетов, І. І. Срезневський, В. Г. Імшенецький, О. М. Ляпунов, В. А. Стеклов і С. Н. Бернштейн. Почесними академіками були І. І. Мечніков і Д. Н. Овсяніко-Куліковський.

Харківський університет вступив у новий період своєї історії в результаті перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції. Він брав участь у героїчних подвигах радянського народу. В роки Радянської влади Університет з ще більшим розмахом продовжує свою плідну діяльність у підготовці наукових кадрів високої кваліфікації. Вихованці Харківського університету успішно працюють над рішенням актуальних завдань науки і техніки.

Академія наук СРСР впевнена, що Харківський університет прославить себе і радянську науку новими видатними успіхами, і бажає Університету дальшого розквіту на благо і щастя радянського народу.

Президент Академії наук СРСР, академік А. Н. НЕСМЕЯНОВ,  
Головний вчений секретар  
Президії Академії наук СРСР  
академік А. В. ТОПЧІЄВ.

## Колективу Харківського державного університету ім. О. М. Горького

Міністерство вищої освіти Української РСР вітає і палко поздравляє професорсько-викладацький склад, працівників і студентів Харківського державного університету ім. О. М. Горького з знаменною подією — 150-річчям з дня заснування університету і нагородженням його, в зв'язку з цим, високою урядовою нагородою орденом Трудового Червоного Прапора.

Харківський університет один з найбільших вищих учбових закладів нашої Батьківщини, найстаріший університет на Україні.

В історії вищої школи Харківський університет відіграв велику і почесну роль. Його історія являє приклад благотворного впливу передової російської суспільної думки на розвиток науки і культури на Україні.

Харківський університет виховав плеяду знаменитих учених, що прославили вітчизняну науку, імена яких яскравими літерами вписані в літопис світової культури. З університету вийшов геніальний вчений, гордість російської науки — Ілля Ілліч Мечніков, видатний математик Остроградський, відомий геолог Борисяк, історик Срезневський.

В Харківському університеті працювали видатні математики Ляпунов, Стеклов, Бернштейн, Синцов, основоположник фізичної хімії Бекетов, видатний фізіолог Данілевський, ботаніки Ценковський і Рейнгардт, історик Лунін, Багалея, Бузескул, філологи Потебня і Овсяніко-Куліковський, фізик Рожанський, геолог Гуров, географ і геоботанік Краснов та інші видатні вчені.

В перших виданнях Харківського університету на початку XIX сторіччя друкували свої твори відомі українські письменники Квітка-Основ'яненко, Гулак-Артемовський, Боровиковський.

Університет уславився своїми революційними традиціями в боротьбі з царизмом.

Передова студентська молодь разом з прогресивно настроєними професорами і викладачами боролась за інтереси народу проти царського самодержавства і капіталізму.

Справжнього розквіту Харківський університет досяг в роки Радянської влади.

Велика Жовтнева соціалістична революція широко відкрила двері університету для дітей робітників, селян, трудової інтелігенції. Настав новий, дійсно славетний період його історії — період вільного розвитку науки, осяяної марксистсько-ленінською теорією. Університет став на службу народу.

## Харківському державному університету ім. О. М. Горького

ХАРКІВ

Дорогі товариші! Карлов університет надсилає Вам у Ваш ювілейний рік, в якому Ви святкуєте 150-річчя відкриття Вашого університету, побажання успіхів в науковій роботі і у вихованні спеціалістів.

Ми радіємо разом з Вами Вашим великим успіхам і добре знаємо, яке важливе значення має Ваш університет у розвитку науки у Вашій країні і житті славного українського народу. Видатні дослідження професорів Харківського університету добре відомі в Чехословаччині, в ряді наукових галузей вони оказують значний вплив на праці наших спеціалістів.

Приклад радянських університетів, в тому числі і Харківського університету, їх братня допомога має велике значення в розвитку наших університетів.

Радянські вищі учбові заклади є для нас зразком тісного зв'язку теорії і практики. Вони служать для нас прикладом розвитку культури, соціалістичної за змістом і національної за фор-

Завдяки повсякденному піклуванню Комуністичної партії і Радянського уряду в університеті створена міцна матеріально-технічна база, яка забезпечує успіх наукової і учбової роботи колективу. Тут створені науково-дослідні інститути хімії, біології, ботанічний сад, астрономічна обсерваторія, центральна наукова бібліотека, музеї.

За рішенням уряду вивершується нова споруда Харківського університету.

Університет підготував велику армію висококваліфікованих спеціалістів і сотні науковців, які працюють в усіх кутках нашої безмежної Батьківщини.

Колектив університету подає допомогу промисловості і сільському господарству, бере активну участь у рішенні ряду важливих наукових проблем в співдружбі з вченими союзних республік.

Тепер в університеті працюють такі визначні вчені, як дійсні члени Академії наук Української РСР професори — І. М. Буланкін, К. Д. Синельников, А. К. Вальтер, М. П. Барабашов, члени-кореспонденти Академії наук Української РСР професори: Т. Д. Фрохов, Н. І. Ахієзер, лауреат Сталінської премії О. В. Погорелов, професори А. К. Сушкевич, К. М. Савич-Заблоцький, М. І. Дмитрієв, Є. С. Хотінський та багато інших.

Ювілей Харківського державного університету імені О. М. Горького значна подія в культурному житті країни. Ювілей являється торжеством ленінсько-сталінської національної політики, свідченням спільності розвитку, братської єдності і непорушної дружби народів нашої багатонаціональної Батьківщини.

Відзначаючи славу річницю 150-річчя університету, Міністерство вищої освіти Української РСР бажає колективу нових успіхів в науковій і учбово-виховній роботі.

Міністерство висловлює впевненість, що колектив Харківського університету виконає почесні завдання, поставлені партією та урядом перед вищою школою.

Університет і надалі буде виховувати студентську молодь в дусі полум'яного радянського патріотизму і пролетарського інтернаціоналізму, внесе гідний вклад у справу розвитку виробничих сил нашої країни, в справу побудови комуністичного суспільства.

Міністр вищої освіти  
Української РСР  
Б. КОВАЛЬ.

19 квітня 1955 р.  
м. Київ.

## Промова товариша САБЛЕВА

(Харківський тракторний завод)

Товариші!

За дорученням і від імені харківських тракторобудівників поздравляю колектив професорів, викладачів і студентів одного з старіших вищих учбових закладів нашої країни — Харківського державного університету ім. О. М. Горького з славним 150-річним ювілеєм і високою урядовою нагородою — орденом Трудового Червоного Прапора. (Оплески).

До 1917 року прогресивна університетська громадськість завжди вела боротьбу з намаганнями царизму затримати революцію. Бойовими традиціями славиться студентство Харківського університету, яке взяло участь в революції 1905 року і пліч-о-пліч з робітниками на барикадах на Університетській вулиці вело боротьбу з царськими військами, брало участь у страйках на заводі Гельферіх-Саде, зараз завод «Серп і молот».

Після Великої Жовтневої соціалістичної революції університет досяг повного розквіту. Радянська влада широко відкрила двері вищої школи для трудящих та їх дітей, щедро відпускає кошти для плідної учбової і наукової роботи у вищих учбових закладах. Харківський університет став одним з крупніших вищих учбових закладів нашої країни.

На протязі вже декількох років наш колектив підтримує тісний зв'язок з вченими університету.

Центральна хімічна лабораторія заводу, в співдружності з ка-

федрою якісного аналізу, розробляє нову методику визначення бору в малих кількостях сталей, що є серйозною допомогою підприємству з боку вчених університету.

Кафедра органічної хімії, керівник проф. Палатнік, допомогла заводу в обладнанні лабораторії рентгенівською гострофокусною трубкою.

За надання допомоги в рішенні важливіших проблем тракторобудування, наш колектив сердечно дякує вченим університету.

Хочеться побажати колективу вчених ще більше зміцнювати співдружність з підприємствами, широко пропагувати все нове, передове, що народжується на інших підприємствах Харкова, застосовувати передовий досвід підприємств нашої країни.

Поздравляючи славний колектив університету з 150-річчям, робітники, інженери, техніки і службовці Харківського тракторного заводу бажають йому дальших успіхів у розвитку вітчизняної науки на благо нашої Батьківщини.

Дозвольте вручити Вам вітальний адрес і наш скромний подарунок — модель трактора, який випускає наш завод. (Оплески).

Хай цей скромний подарунок завжди нагадує вам про необхідність зміцнювати постійний зв'язок науки з виробництвом і збагачувати її новими творчими ділами. (Оплески).

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»  
Стор. 4. 22 квітня 1955 р.